

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 881/24
29.5.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Сање Агатоновић, председника већа и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., достава поште ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво са седиштем у Београду, Косовска 31, ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о жалбама тужиоца изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 664/23 од 1.11.2023. године и против решења истог суда П 664/23 од 20.3.2024. године, у седници већа одржаној дана 29.5.2024.године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П 664/23 од 1.11.2023. године.

УКИДА СЕ решење Вишег суда у Београду П 664/23 од 20.3.2024. године и предмет враћа истом суду на поновни поступак.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 664/23 од 1.11.2023. године, првим ставом изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде нематеријалне штете исплати укупан износ од 5.000.000,00 динара и то - због претрпљених душевних болова износ од 1.000.000,00 динара, због умањења животне активности износ од 3.000.000,00 динара, због повреде личности, достојанства и људских права износ од 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од дана пресуђења 1.11.2023. године, па до исплате. Другим ставом изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужена да у дневном листу по избору тужиоца објави пресуду у целисти у року од 15 дана од пријема пресуде. Трећим ставом изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 30.000,00 динара. Четвртим ставом изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за постављање бесплатног пуномоћаника.

Решењем Вишег суда у Београду П 664/23 од 20.3.2024. године, одбијен је предлог тужиоца за постављање бесплатног пуномоћника.

Благовремено изјављеним жалбама тужилац је првостепену пресуду и решење од 20.3.2024.године, побијао, како из садржине жалби произлази, из свих разлога прописаним чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, број 72/11...18/20).

Испитујући правилност побијаних одлука сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 у вези са чланом 402 Закона о парничном поступку, Апелациони суд је оценио да жалба тужиоца против побијане пресуде није основана, док је жалба тужиоца против побијаног решења основана.

У поступку доношења побијане пресуде нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које Апелациони суд пази по службеној дужности, а жалбом тужиоца се не указује ни на једну другу битну повреду одредаба парничног поступка која би била од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима, тужилац је у предмету Вишег суда у Ваљевоу П 54/20, позивом за главну расправу од 28.12.2020. године, позван за дан 8.2.2021. године, у 08.30 часова, а позив је потписан од стране председника већа ... Тужилац није приступио на то рочиште, па је донето решење да се тужба сматра повученом. Тужилац је тврдио да је подносио притужбе због заказивања рочишта у раним јутарњим терминима, јер није могао приступити пошто има пребивалиште у ..., из којих разлога је било наложено поступајућем судији... да се изјасни Управи Вишег суда у Ваљевоу о разлогу заказивања припремних рочишта у раним јутарњим часовима, те да се поступајући судија изјасни да су иста заказивана у наведеним терминима с обзиром на то да је тужилац познати пословни радник раније са пребивалиштем, а сада са боравиштем у ..., иако тужилац нема пријављено боравиште у ..., што је све повредило лична права тужиоца загарантована Уставом Републике Србије, због чега је поднео тужбу за накнаду нематеријалне штете у овој парници.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања и стања у списима, првостепени суд је у складу са члановима 36 и 144 Устава Републике Србије, те члановима 154 став 1, 155, 172 и 200 став 1 и 2 Закона о облигационим односима, члановима 228 и 231 Закона о парничном поступку и чланом 6 став 1 Закона о судијама оценио да не постоји одговорност тужене за тражену штету за коју је потребно кумулативно постојање незаконитог или неправилног рада у обављању службене дужности, односно да постоји радња штетника, као и наступање штете у виду претрпљених душевних болова због умањења животне активности и због повреде права личности, достојанства и људских права. Оценио је да је предметно рочиште било заказано за радни дан (понедељак) и у радно време суда (07.30 часова – 15,30 часова), а у складу са Судским пословником, па наведено поступање органа не може представљати радњу подобну да проузрокује штету тужиоцу, јер поступање органа које је у складу са законским прописима или у

оквиру његових овлашћења не може представљати ни неправилан ни незаконит рад, а чак и погрешна примена одговарајуће законске норме или евентуална погрешна процена испуњености услова за доношење одређене одлуке не представља сама по себи повреду дужности у вршењу функције тог органа за коју би држава одговарала, јер у таквој ситуацији странка незадовољна одлуком суда или неког другог државног органа има право на жалбу или друго правно средство против одлуке којом се одлучује о њеном праву, обавези или на законом заснованом интересу у одговарајућем законом прописаном поступку, односно има право на редован и ванредни правни лек у складу са законом, а тужилац се како је сам навео користио дозвољеним правним средствима – подносио је притужбе Апелационом суду у Београду, Министарству правде и другим органима и тада су преиспитиване одлуке о поступању суда. Првостепени суд је оценио да у конкретном случају нема незаконитог поступања, односно нема радње штетника као неопходног услова за постојање штете, а тужилац који потражује накнаду штете на име претрпљених душевних болова због умањења животне активности због повреде права личности, достојанства и људских права није поднео било какве материјалне доказе у корист својих тврдњи да је истом штета заиста и нанета, као и да је штета причињена као последица радњи органа тужене, па је одбио као неоснован тужбени захтев за накнаду нематеријалне штете, а у складу са чланом 199 Закона о облигационим односима одбио је као неоснован захтев тужиоца за објављивање правоснажне пресуде у дневном листу по избору тужиоца, јер се ради о захтеву који потиче из утврђења повреде права тужиоца.

Противно наводима жалбе, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право дајући за своју пресуду јасне и довољне разлоге, које у целости прихвата Апелациони суд и сходно члану 396 став 2 Закона о парничном поступку на исте упућује.

Одредбом члана 154 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да ко другоме проузрокује штету дужан је накнадити је уколико не докаже да је штета настала без његове кривице.

Одредбом члана 172 став 1 Закона о облигационим односима прописано је да правно лице одговора за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција.

Услови за остваривање права на накнаду штете су настанак штете и постојање узрочне везе између штете и штетне радње. Када се ради о штети у смислу одредбе члана 172 став 1 Закона о облигационим односима правно лице ће бити одговорно само ако се утврди да је штета последица незаконитог и неправилног рада његовог органа, што подразумева поступање супротно законима и правилима поступка за рад тог органа, а евентуална погрешна примена права или примена погрешног закона или погрешне законске одредбе, као и погрешно тумачење правне норме не представља неправилан и незаконит рад органа, јер погрешна примена права може се квалификовати као незаконит рад органа само у случају када је у питању намера или груба непажња.

Према одредби члана 7 Закона о парничном поступку странке су дужне да изнесу све чињенице на којима заснивају свој захтев и да предложе доказе којима се утврђују те чињенице, а чињенице од којих зависи одлука о основаности захтева суд утврђује искључиво на основу предложених и изведених доказа. Исту обавезу прописује и одредба члана 228 Закона о парничном поступку. Дакле, терет доказивања чињеница које су битне за доношење одлуке, односно за настанак или остваривање права сноси странка која тврди да има то право. Из тих разлога ако суд на основу изведених доказа, не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу, о постојању исте закључиће применом правила о терету доказивања прописаном чланом 231 Закона о парничном поступку.

Правилно је првостепени суд на основу изведених доказа и стања у списима закључио да тужилац до закључења главне расправе није пружио доказе на основу којих би суд могао утврдити да је штета настала, да је у радњама органа тужене било незаконитог поступања и да постоји узрочна веза између поступања органа тужене и претрпљених душевних болова у виду повреде права личности и умањења животне активности, те је првостепени суд правилном применом правила о терету доказивања прописаном чланом 231 Закона о парничном поступку одбио као неоснован тужбени захтев.

Неосновано се жалбом тужиоца оспорава утврђено чињенично стање и оцена изведених доказа.

Одредбом члана 8 Закона о парничном поступку прописано је да суд по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане, а на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно као и на основу резултата целокупног поступка. О томе које чињенице сматра утврђеним и на основу којих доказа одлучује суд на основу сопственог уверења.

Правилно је првостепени суд у складу са одредбама чланова 153, 154, 162 и 163 Закона о парничном поступку одлучио о трошковима поступка чију је висину определио сагласно одредбама Адвокатске тарифе важеће у време пресуђења.

Правилно је првостепени суд у складу са одредбама члана 170 став 1 Закона о парничном поступку решењем садржаним у четвртом ставу изреке побијане пресуде одбио као неоснован захтев тужиоца за постављање бесплатног пуномоћника пошто тужилац није потпуно ослобођен од плаћања трошкова поступка, нити је према стању у списима такав захтев поставио до закључења главне расправе.

На основу изложеног применом члана 390 у вези са чланом 387 став 1 тачка 2 и применом члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Према образложењу побијаног решења од 20.3.2024.године, првостепени суд је оценио да тужилац током поступка није потпуно ослобођен од плаћања трошкова поступка, нити је такав захтев истакао, те је закључио да нису испуњени услови за

постављање бесплатног пуномоћника, па је одбио предлог тужиоца за постављање бесплатног пуномоћника.

Међутим, основано се жалбом тужиоца указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка иза члана 374 став 1 у вези са чланом 170 Закона о парничном поступку приликом доношења побијаног решења од 20.3.2024.године.

Одредбом члана 170 став 1 Закона о парничном поступку прописано је да ће суд у току читавог поступка да призна странци право на бесплатну правну помоћ када је странка потпуно ослобођена од плаћања трошкова поступка (члан 168 став 2), ако је то нужно ради заштите права странке, односно ако је то прописано посебним законом.

Предлог за ослобађање од трошкова поступка у складу са одредбама чланова 168 – 173 Закона о парничном поступку и чланова 9 – 20 Закона о судским таксама може се поднети до правноснажног окончања поступка.

Према стању у списима, тужилац је након закључења главне расправе, поднеском од 22.12.2023.године, истакао предлог за ослобађање од трошкова поступка и постављање бесплатног пуномоћника, уз приложене доказе, па се за сада не може прихватити као правилан закључак првостепеног суда да нису били испуњени услови за постављање бесплатног пуномоћника зато што тужилац није поднео захтев за потпуно ослобађање од трошкова поступка.

Са изложеног, побијано решење од 20.3.2024.године, морало је бити укинато и предмет враћен првостепеном суду на поновни поступак.

У поновном поступку првостепени суд ће правилном применом одредби Закона о парничном поступку и Закона о судским таксама оценити испуњеност услова за ослобађање тужиоца од трошкова поступка по предлогу из поднеска од 22.12.2023.године, па ће након тога поново одлучити о захтеву тужиоца за постављање бесплатног пуномоћника.

Са изложеног, применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку одлучено је као у другом ставу изреке ове пресуде.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић